

Feestviering St. Egidio, kathedraal, 19 april 2026

Goede vrienden,

Vorig jaar vierden we het verjaardagsfeest van St. Egidio tussen het overlijden van paus Franciscus en de keuze van een nieuwe paus. Het was een intense periode van hoop en verwachting in heel de kerk. We baden dat de kardinalen een goede opvolger voor paus Franciscus zouden kiezen. Dat hebben ze ook gedaan. Op 8 mei 2025 verkozen ze de Amerikaanse kardinaal Robert Prevost, die meteen voor de naam 'paus Leo' koos. Ondertussen hebben we paus Leo al wat beter leren kennen. Neen, hij werd geen paus in een gemakkelijke tijd. Overal in de wereld zijn oorlogen en gewelddadige conflicten aan de gang: Oekraïne, Gaza, Zuid-Libanon, Iran en Golfregio, om nog niet te spreken van verschillende landen in Afrika. Om die reden kan kardinaal Dominique Mathieu hier vandaag niet aanwezig zijn. De wereld kraakt onder het geweld van oorlogslustige regimes. Midden dat ongecontroleerde geweld probeert paus Leo stem te geven aan de redelijkheid, aan de vele onschuldige slachtoffers en aan de hoop op vrede. 'De wereld wordt verwoest door een paar tirannen', zei hij, 'Zij negeren het feit dat miljarden dollars worden uitgegeven aan moord en verwoesting, terwijl de middelen die nodig zijn voor genezing, onderwijs en herstel nergens te vinden zijn'. Volgens de paus misbruiken bepaalde leiders bovendien 'religieuze taal om oorlog te rechtvaardigen'. Deze reactie wordt hem niet in dank afgenomen. Zoals de president Trump het onlangs liet horen, dom en brutaal.

Hoewel voorzichtig van taal en stijl, liet paus Leo vlug en duidelijk in zijn kaarten kijken. Op 4 oktober 2025 ondertekende hij zijn eerste apostolische exhortatie, met als titel 'Dilexi Te' of 'Ik heb je liefgehad'. Het centrale thema van deze exhortatie is de liefde van Christus voor de armen, gekoppeld aan een uitnodiging tot heel de Kerk om haar verbondenheid met de meest behoeftigen te vernieuwen. De titel 'Dilexi Te' verwijst trouwens bijna letterlijk naar de vierde en laatste Encycliek van Paus Franciscus 'Dilexit nos' over de menselijke en goddelijke liefde in het hart van Jezus Christus. Paus Leo schrijft verder aan het verhaal van paus Franciscus over de liefde van Christus, een liefde voor iedere mens en alle mensen, ook en vooral voor zwakke of gebroken mensen. Deze voortgaande aandacht van paus Leo voor 'de armen in ons midden' past trouwens best bij de 800e verjaardag van het overlijden van de Heilige Franciscus van Assisi, die we op 3 oktober aanstaande zullen vieren.

In Dilexi Te kijkt paus Leo niet enkel naar mensen buiten de Kerk. Hij richt zich ook tot alle christenen: *'Ook christenen laten zich vaak meeslepen door houdingen die gekenmerkt worden door wereldse ideologieën of politieke en economische oriëntaties die leiden tot onrechtvaardige generalisaties en misleidende conclusies. Het feit dat het beoefenen van naastenliefde wordt geminacht of belachelijk gemaakt, alsof het een obsessie van enkelen is en niet de kern van de kerkelijke missie, doet mij denken dat we het evangelie steeds opnieuw moeten lezen, om niet het risico te lopen het te vervangen door een wereldse mentaliteit. We mogen de armen niet vergeten, als we niet willen afwijken van de levende stroom van de Kerk die voortkomt uit het evangelie en elk historisch moment vruchtbaar maakt'* (nr 15). Het is een oproep en een uitdaging voor ieder van ons. Bij deze wil ik St. Egidio danken voor de aandacht die de gemeenschap blijft vragen voor de armen in onze eigen samenleving. Kansarme gezinnen, migranten, daklozen: ze zijn nog steeds met velen teveel, hier dicht bij ons.

Een sterke uitdrukking lees ik in deze zin van paus Leo: *‘De christen kan de armen niet alleen als een sociaal probleem beschouwen: zij zijn een “familiekwestie”. Zij zijn “van ons”. De relatie met hen kan niet worden gereduceerd tot een activiteit of een taak van de Kerk. Zoals de Conferentie van Aparecida leert, “wordt ons gevraagd tijd aan de armen te besteden, hen liefdevolle aandacht te schenken, met belangstelling naar hen te luisteren, hen in moeilijke momenten te begeleiden, hen te kiezen om uren, weken of jaren van ons leven met hen te delen, en vanuit hen te streven naar een verandering van hun situatie. We mogen niet vergeten dat Jezus zelf dit heeft voorgesteld met zijn handelen en zijn woorden’.* De armen zijn meer dan een sociale kwestie, een economische kwestie of een politieke kwestie. Ze zijn een ‘familiekwestie’, want ‘ze zijn van ons’. Ze wonen in onze straat, ze werken in onze buurt, ze maken deel uit van onze leefwereld. Een ‘familiekwestie’ betekent ook dat wij hen mogen bekijken als waren zij onze broers en zussen, neven en nichten, ooms en tantes. Tegenover de armen dragen wij naast sociale verplichtingen, ook familiale verplichtingen. Ook op dat punt wil ik mijn waardering voor de gemeenschap van St. Egidio uitdrukken. Ze bouwen aan de kerk als aan een familie, meer dan als een sociaal verband.

Tenslotte wil ik nog deze zin van paus Leo citeren: *‘Christelijke liefde overwint alle barrières, brengt verre mensen dichterbij, brengt vreemden samen, maakt vijanden tot vrienden, overbrugt menselijk onoverkomelijke kloven, dringt door tot in de meest verborgen krotten van de samenleving. Christelijke liefde is van nature profetisch, verricht wonderen, kent geen grenzen: zij is voor het onmogelijke. Liefde is bovenal een manier om het leven te begrijpen, een manier om het te leven. Welnu, een Kerk die geen grenzen stelt aan de liefde, die geen vijanden kent om te bestrijden, maar alleen mannen en vrouwen om lief te hebben, is de Kerk die de wereld vandaag nodig heeft’.* Het is een zin die wonderwel past in deze paastijd, waarin we de verrezen Christus vieren. Hij is de levende Heer in ons midden. De nieuwe paaskaars vooraan de kathedraal staat symbool voor hem, voor het licht en de warmte die hij uitstraalt. Hij is met ons onderweg, dag na dag, zoals hij meeging met de leerlingen van Emmaüs. Hij komt bij ons binnen, en gaat met ons aan tafel. We mogen hem herkennen aan het breken van het brood, dat eenvoudige gebaar dat hij ons heeft toevertrouwd op de avond van Witte Donderdag, om hem te gedenken. Een liefde die alle barrières overwint: dat is de Verrezen Heer en zo mogen wij hem leren kennen, dag na dag, ieder langs zijn of haar eigen levensweg.

+ Johan Bonny